

RIWA-Rijn jaarrapport 2009 gepubliceerd

Op dinsdag 31 augustus 2010 is het jaarrapport 2009 van RIWA-Rijn gepubliceerd. Zoals gebruikelijk begint het jaarrapport met een beschrijving van de kwaliteit van het Rijnwater. Ook bevat het jaarrapport weer enkele verdiepingshoofdstukken, deze keer over:

- Het schatten van ontbrekende waarden in tijdreeksen.
- Historische en toekomstige ontwikkelingen chloridebelasting in traject Lobith tot Andijk.
- Het toetsen van gewasbeschermingsmiddelen aan het drinkwatercriterium – een chronologische reconstructie.
- Drinkwater in stroomgebiedbeheerplannen Rijn- en Maasoeverstaten.

Tevens wordt een overzicht gegeven van lopende en nieuwe onderzoeksprojecten. Van de in het rapportagejaar verschenen rapporten zijn samenvattingen opgenomen.

In zijn inleiding concludeert directeur Peter Stoks dat de “klassieke” waterverontreiniging in de afgelopen decennia fors is verminderd en nog steeds afneemt. De eerder beschreven dalingen in de gehalten van chloride, een groot aantal zware metalen en sommige bestrijdingsmiddelen hebben zich in 2009 voortgezet. Voor PAK's alsmede voor de bestrijdingsmiddelgroepen triazines en chloorfenoxhyerbiciden is zelfs geen enkele van de meer dan 100 metingen boven de drempelwaarde die in het Donau-, Maas- en Rijnmemorandum wordt gesteld. Daarentegen zijn er echter indicaties dat de “modernere” waterverontreiniging stijgt. Doorgaans zijn voor dergelijke stoffen de bestaande meetreeksen nog te kort voor significante en statistisch onderbouwde uitspraken, maar illustratief zijn de eerste aanwijzingen voor bijvoorbeeld benzotriazolen. Naast toepassing in de luchtvaart (ijsvrij maken van vliegtuigen) worden deze stoffen ondermeer gebruikt in vaatwassers en vanwege hun stabiliteit en relatief lastige verwijderbaarheid vormen ze daarmee een fikse bedreiging door emissie vanuit communale rioolwaterzuiveringen. Voor röntgencontrastmiddelen zijn dit jaar voor het eerst voldoende lange meetreeksen beschikbaar en hier is de oplopende trend meteen ook significant.

RIWA-Rijn acht het teleurstellend dat veel van de nieuwere probleemstoffen niet als zodanig worden onderkend. Ook wanneer er geen directe aanwijzingen voor ecologische of humaan-toxicologische risico's zijn, dient het beleid en beheer erop gericht te zijn om toename van de gehalten in het oppervlaktewater zoveel mogelijk te beperken. Dit geldt in het bijzonder wanneer dergelijke stoffen op grond van hun eigenschappen zouden kunnen dóórdringen in het drinkwater. In dit verband blijft RIWA-Rijn benadrukken dat een generieke streefwaarde voor niet nader gekarakteriseerde stoffen concrete handvaten geeft voor maatregelen.

[Klik hier om het jaarrapport 2009 te downloaden.](#)

ICBR viert 60-jarig jubileum en komt met nieuwe strategie voor aanpak microverontreinigingen

Op 30 juni werd in Mainz feestelijk stilgestaan bij het 60-jarig jubileum van de ICBR. Meer dan 150 genodigden hoorden in de prachtige ambiance van het Kurfürstliches Schloss de toespraken van de huidige president, Jaques Sicherman en van enkele voormalige delegatieleiders. De levendige beschrijving van de gebeurtenissen rondom “Sandoz” brachten bij menig toehoorder weer zeer realistische herinneringen teweeg. Maar er werd niet alleen stilgestaan bij de grote successen van de afgelopen decennia; ook de komende jaren heeft de ICBR nog een forse taak.

Zo willen de Rijnsoeverstaten het probleem van de microverontreinigingen uit stedelijk en industrieel afvalwater aanpakken met een integrale strategie. Tijdens de aansluitende Plenaire Vergadering werd dat voornemen dan ook bekrachtigd. Dit besluit is een belangrijke stap in de verduurzaming van de goede waterkwaliteit in de Rijn, zijn zijrivieren en het grondwater. Hiermee wordt zestig jaar na de eerste vergadering van de ICBR op 11 juli 1950 te Bazel een nieuwe mijlpaal toegevoegd aan het rijtje grote successen die zijn geboekt in de sanering van de Rijn.

In afvalwater worden tegenwoordig de meest uiteenlopende microverontreinigingen aangetroffen, gaande van huishoudelijke chemicaliën, via cosmetica en geneesmiddelen tot antibiotica en hormoonverstorende stoffen, die in de huidige afvalwaterzuiveringsinstallaties niet worden tegengehouden. De resten van deze stoffen worden in zeer lage concentraties gemeten in de wateren maar kunnen nadelige effecten hebben op het leven in de Rijn en ook de drinkwaterwinning negatief beïnvloeden.

De opgestarte strategie moet het mogelijk maken om de emissie naar de wateren van microverontreinigingen uit stedelijk en industrieel afvalwater in de toekomst te reduceren. In de strategie wordt getracht de problemen integraal te bekijken en nog resterende kennislacunes in de ecotoxicologische beoordeling van microverontreinigingen aan te vullen. Uit de immense verscheidenheid van chemische stoffen werden tien stofgroepen geselecteerd, waarvoor aan de hand van zogenaamde indicatorstoffen een analyse werd uitgevoerd van de geconsumeerde of gebruikte hoeveelheid, de emissieroutes naar het water en de gemeten hoeveelheid in het oppervlakte-, grond- en drinkwater. De resultaten van deze analyse werden aangevuld met informatie over bestaande kwaliteitscriteria en potentiële maatregelen en samengevat in evaluatierapporten. Op basis van deze gegevens werden per stofgroep de efficiëntste maatregelen vastgesteld. Uit de bus kwam een brede waaier van mogelijkheden: van belangrijke maatregelen aan de bron tot technische maatregelen in centrale zuiveringsinstallaties.

Impressie van de feestrede voorafgaand aan de plenaire vergadering van de 60-jarige ICBR te Mainz (foto: ICBR)

De evaluatierapporten voor humane geneesmiddelen en voor biociden en corrosiewerende middelen zijn afgerond en beschikbaar op de website van de ICBR (www.iksr.org). Vastgesteld werd dat de meeste humane geneesmiddelen via de rioolwaterzuiveringsinstallaties in het oppervlaktewater terecht komen. Ook voor veel biociden en corrosiewerende middelen is dit de belangrijkste emissieroute. De hoogste concentraties van deze stoffen worden gemeten in de zijrivieren van de Rijn met een hoog aandeel (biologisch) gezuiverd gemeentelijk afvalwater en in de benedenloop van de Rijn.

Tot de groep van de microverontreinigingen behoren ook gewasbeschermingsmiddelen, die deels via het afvalwater, deels via andere emissieroutes op het water worden geloosd. Een strategie ter voorkoming en reductie van microverontreinigingen uit zogenaamde diffuse bronnen, vergelijkbaar met de bovengenoemde strategie voor het stedelijk en industrieel afvalwater, zal volgend jaar worden uitgewerkt.

Meer informatie: <http://www.iksr.org>.

(bron: persbericht ICBR van 20 juli 2010)

Presentatie IAWR op IWA World Water Congress 2010

Voor het *World Water Congress* van de *International Water Association*, dat van 19-23 september in Montréal gehouden wordt, hebben Frajo Wirtz (IAWR) en Peter Stoks (RIWA) een presentatie opgesteld. Hierin wordt ingegaan op de lacunes in de bestaande regelgeving en de daaruit voortvloeiende noodzaak om als IAWR, samen met de collega's langs de Donau, de Elbe en de Maas, actie te voeren teneinde de specifieke drinkwaterbelangen hoger op de agenda te krijgen.

De lacunes betreffen vooral het feit dat zowel de Kaderrichtlijn Water als de richtlijn REACH (toelating van nieuwe stoffen) uitgaan van de schadelijke effecten van stoffen. Dit betekent dat stoffen die niet aan de daarbij gestelde eisen ten aanzien van schadelijkheid voldoen, maar die op grond van hun polariteit en stabiliteit wél door eenvoudige zuivering kunnen dringen, niet of onvoldoende beschouwd worden. De kernboodschap van de presentatie is dat het "opkrikken" van zuiveringstechnieken geen doelmatige oplossing is, maar dat emissie beperkende maatregelen aan de bron genomen moeten worden.

De ondernomen acties om die boodschap te verkondigen omvatten onder meer de inbreng tijdens de jongste Rijnministerconferentie, de publicatie van het Donau-, Maas- en Rijn-memorandum en de lobbyactiviteiten in Brussel via het zogeheten *Aktionsbündnis*.

Agenda 2010

- 09-09 ICBR Werkgroep Waterkwaliteit & Emissies
- 12-09 IWA *Diffuse Pollution Specialist Group Environmental transformation of organic compounds: Towards a joint perspective on the importance of transformation products as environmental contaminants*, Centro Stefano Frascini, Monte Verità, Ascona, Switzerland
- 14-09 IAWR Wetenschappelijke coördinatiegroep IAWR werkgroep *Public Relations*
- 15-09 ICBR Projectgroep MIKRO
- 19-09 IWA *World Water Congress, Montréal*
- 14-10 IAWR werkgroep Biologen
- 29-10 RIWA-Rijkswaterstaat Rijn overleg
- 17-11 RIWA-Rijn bestuursvergadering IAWR werkgroep Analytici
- 23-11 Viering 40 jaar IAWR